

University of Groningen

De Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd

Knot-Dickscheit, Jana; Jonker, Teunis-Jan; Huyghen, Anne

Published in:
Alumni Orthopedagogiek Nieuwsbrief

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Publication date:
2018

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Knot-Dickscheit, J., Jonker, T-J., & Huyghen, A. (2018). De Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd. *Alumni Orthopedagogiek Nieuwsbrief*, 2018-01, 1-2.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

alumni orthopedagogiek

nieuwsbrief 2018-1

Colofon

Beste Alumni,

We staan bij Orthopedagogiek aan de vooravond van de viering van het 50-jarig bestaan waarvoor we een speciale internetsite hebben aangemaakt met informatie over het symposium maar verder ook uitgebreide anekdotes en foto's uit de historie van Orthopedagogiek Groningen. <https://www.rug.nl/gmw/pedagogy-and-educational-sciences/50-jaar-orthopedagogiek/>

In deze editie tref je trouwens een scala aan oude herinneringen aan, met opzet hebben we daarvoor gekozen in verband met het 50-jarig bestaan. Dr. Jana Knot-Dickscheit schreef het hoofdartikel dat gaat over een onderzoek: 'De Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd'.

Verder is er aandacht voor het project 'Druk en Dwars', dat mede deels werd ondersteund vanuit onze Basiseenheid. Wied Ruijsenaars vertelt over een speciale onthulling van een schilderij in ons gebouw; is er een verhaal vanuit Australië over netwerken door een van onze medewerkers; zijn er de Orthonieuwtjes en informatie over promoties binnen Orthopedagogiek Groningen.

Genoeg informatie om door te nemen. We wensen je veel leesplezier.
Hans Knot

Wens jij ook een bijdrage te leveren aan de volgende nieuwsbrief dan kan dat door de teksten te sturen naar Hans.Knot@rug.nl

Redactie:
Hans Knot, Coördinator Alumni Orthopedagogiek Groningen en dr. Jana Knot-Dickscheit, UHD Basiseenheid Orthopedagogiek

Secretariële ondersteuning:
Miranda Cazemier van den Berg.
Postadres: Alumni Vereniging Orthopedagogiek, Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen.
http://www.rug.nl/gmw/pedagogy-and-educational-sciences/alumni/alumnivereniging_orthopedagogiek/

De Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd

Ton Jonker, Jana Knot-Dickscheit en Anne-Marie Huyghen

In 2017 deden wij – Ton Jonker, Jana Knot-Dickscheit en Anne-Marie Huyghen – in samenwerking met Accare en Molendrift en in opdracht van de Nederlandse Vereniging voor pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) een onderzoek naar de Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd (POH-Jeugd). Over de uitkomsten van het onderzoek publiceerden wij in december 2017 het onderzoeksrapport: *De Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd. Een verkennende studie*. Het onderzoeksrapport is openbaar en kan worden opgevraagd onder de volgende link: https://www.nvo.nl/bestanden/Bestanden_nieuwe_website_2015--2016/Berichten/7571-1/Onderzoek_POHJ_febr_2018.pdf

Ik neem u mee naar de belangrijkste conclusies van ons onderzoek:

Het onderzoek kwam voort uit de wens van de NVO meer zicht te krijgen op de POH-Jeugdfunctie, de ervaringen die zijn opgedaan, best practices in de uitvoering van deze functie, ervaren belemmeringen en oplossingen die daarvoor zijn gevonden. Ook wilde men meer zicht krijgen op de verschillende constructies en financieringsvormen van de

POH-Jeugdfunctie. De POH-Jeugdfunctie wordt door mensen met verschillende opleidingen uitgevoerd. Wij waren in het bijzonder geïnteresseerd of een orthopedagogische achtergrond in de POH-Jeugdfunctie een toegevoegde waarde heeft en waar die meerwaarde dan uit bestaat. In het kader van dit onderzoek is een literatuurstudie uitgevoerd, is er kwantitatief onderzoek verricht met behulp van het gebruik van vragenlijsten voor POH-jeugd (N=54) en huisartsen (N=11) en is kwalitatief onderzoek verricht middels semigestructureerde interviews met POH-jeugd (N=5), een adviseur en een deskundige van financieringsvormen.

De POH-Jeugdfunctie sluit aan bij het beleid dat is verbonden aan de sinds 1 januari 2015 ingezette decentralisatie van de jeugdzorg. Reeds in 2010 werd het eerste project met de POH-Jeugdfunctie gestart. Initiatiefnemers van het project (Eureka) beoogden door het inzetten van een POH-Jeugd in de huisartsenpraktijk jeugdigen een efficiënte vorm van hulp te bieden. Kinderen met psychosociale problemen werden vroegtijdig opgespoord, zo

mogelijk kortdurend behandeld door een POH-Jeugd binnen de eerstelijns setting en, indien nodig, tijdig en gericht verwezen naar de tweedelijns zorg (Van Dijk, Verhaak & Zwaanswijk, 2013). Daarna zijn verschillende projecten en pilots met de POH-jeugdfunctie in verschillende regio's in Nederland opgestart en geëvalueerd en lopen er diverse pilots nog. Uit onze studie bleek dat de POH-Jeugdfunctie door HBO- en door WO- geschoolde hulpverleners wordt uitgevoerd. Overwegend hebben deze hulpverleners veel ervaring in de Jeugd-GGZ of in de Kinderen Jeugdpsychiatrie (KJP). Echter een derde van de POH's-Jeugd in het onderzoek heeft minder dan drie jaar werkervaring. De POH's-Jeugd benadrukken het belang van werkervaring. Dit wegens de diversiteit aan problematiek en ook omdat de POH's-Jeugd hun functie als solistisch ervaren.

Veel POH's-Jeugd beschouwen de beslissing om zelf te behandelen of door te verwijzen als moeilijk. Het belang van een uitgebreidere POH-Jeugdopleiding en duidelijke richtlijnen kwam uit het onderzoek naar voren. De POH's-Jeugd houden maximaal tien tot twaalf consulten aan, maar van een strikt maximum is geen sprake. Op het moment dat de POH-Jeugd inschat dat adequate hulp niet binnen de huisartsenpraktijk geboden kan worden, verwijst deze door. De wachtlijsten bij GGZ-instellingen worden echter als een belemmering ervaren. POH's-Jeugd komen in de knel wanneer cliënten onder hun verantwoordelijkheid vallen, terwijl door hen geen adequate behandeling kan worden gegeven. Mogelijkheden van overbruggingshulp zijn dan afhankelijk van hun kennis en vaardigheden.

Essentieel is overleg en samenwerking tussen de POH's-Jeugd, de gemeente en de zorginstellingen. De taken die de POH-Jeugd uitvoeren zijn met name: probleemverheldering, kortdurende behandeling, overdracht naar GGZ, laagdrempelige advisering, ondersteuning van de huisarts en contactpersoon zijn voor derden. De aard van de hulpvragen waarmee POH's-Jeugd worden geconfronteerd, hebben vooral te maken met angst, dwang en/of stemming; systeemproblemen; screening/diagnostiek; opvoedvragen; gedragsproblemen en emotieregulatie en/of persoonlijk-

heidsproblematiek. De geïnterviewde POH's-Jeugd noemden als werkzame elementen van hun begeleiding cognitieve gedragstherapie, psycho-educatie en een aanpak waarin het systeem rondom het kind wordt betrokken.

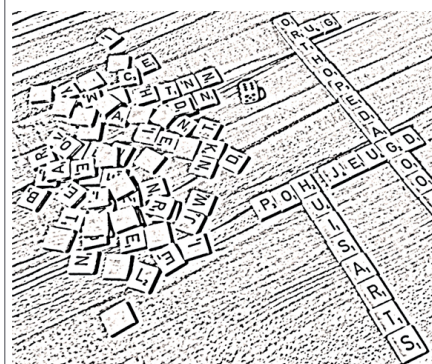
De samenwerking tussen huisartsen en POH's-Jeugd wordt over het algemeen als positief ervaren. Als belangrijkste belemmerende factor in de samenwerking wordt door beiden het gebrek aan mogelijkheden voor overleg ervaren. Dergelijk overleg wordt door de POH's-Jeugd van belang geacht om hun functie goed uit te kunnen voeren. Zowel POH's-Jeugd als huisartsen vinden over het algemeen dat de POH-Jeugd adequaat is toegerust op zijn/haar functie en dat de POH-Jeugd voldoende ondersteuning ontvangt. Als belangrijkste steunbronnen worden POH-Jeugdcollega's, intervisiegroepen en de KJP- of GGZ-instelling, waarvoor de POH-Jeugd ook werkt, ervaren.

Uit de interviews met de POH's-Jeugd blijkt dat de opleiding orthopedagogiek een toegevoegde waarde in het werk van de POH-Jeugd heeft: de aandacht voor het systeem rondom het kind en de focus op relaties en interacties tussen kind en omgeving. De toegevoegde waarde van de orthopedagogiek opleiding is volgens huisartsen minder evident. Toch beschikken orthopedagogen in veel gevallen over kennis en vaardigheden die door de huisartsen in de vragenlijst als belangrijk worden aangeduid.

In ons onderzoek kwamen detachering van de POH-Jeugd vanuit een GGZ-instelling en loondienst bij de huisarts het meest voor. POH's-Jeugd werken ook als ZZP'er bij de huisarts of vanuit het CJG/wijkteam. Afhankelijk van de taken die de POH-Jeugd uitvoert, krijgt de financiering vorm. De belangrijkste financiers van de POH-Jeugdfunctie zijn zorgverzekeraars en gemeenten. Omdat de POH-Jeugdfunctie relatief nieuw is, er op dit moment veel pilots worden uitgevoerd met een grote variëteit aan constructies en onder verschillende namen, is het onduidelijk hoeveel POH's-Jeugd op dit moment in Nederland werkzaam zijn. Het is onduidelijk of de POH's-Jeugd, die aan het vragenlijstonderzoek deel hebben genomen, representatief zijn voor de totale POH-Jeugd-populatie.

De Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd Een verkennende studie

Ton Jonker, Jana Knot-Dickscheit & Anne-Marie Huyghen

rijksuniversiteit groningen / faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen / pedagogische wetenschap en onderwijskunde

Ook weten wij niet in hoeverre uitspraken van de geïnterviewden POH-Jeugd met een orthopedagogische achtergrond representatief zijn voor de POH-Jeugd met dezelfde opleiding. De respons onder de benaderde POH's-Jeugd was hoog. De resultaten van het vragenlijst-gedeelte van het onderzoek komen overeen met de antwoorden uit de interviews en de tot nu toe bekende literatuur.

Jana Knot-Dickscheit

De bovenstaande tekst is gebaseerd op: Jonker, T., Knot-Dickscheit, J., Huyghen, A.M.N. (i.s.m. M. Boelhouwer, M. de Jonge, & M. Serra) (2017). *De Praktijkondersteuner Huisarts-Jeugd. Een verkennende studie*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen, Basiseenheid Orthopedagogiek.

Gebruikte literatuur

Van Dijk, M., Verhaak, P., & Zwaanswijk, M. (2013). *Evaluatie van een geïntegreerd eerstelijns zorgaanbod voor kinderen met psychosociale problemen*. Utrecht: Nivel.